

Skildring af besøg i Letland i perioden 8. - 13 maj 2001 ved Knud Olav Knudsen og Egon Westergaard.

Tirsdag den 8. maj: Rejse påbegyndt ca. kl. 0600 i Haderslev med ankomst til Riga Lufthavn kl. ca. 1400, hvor chauffør fra Livani kommune forestod afhentning.

Kørsel ca. 170 km til Livani rådhus, hvor der var modtagelse ved borgmester VG og hustru LG, der er planlægningschef og ØB's kontaktperson i kommunen. Også socialarbejder E var til stede. Der blev talt om de sidste to leverancer, som for en stor dels vedkommende allerede var fordelt.

Første besøg var på Livani Kindergarten Rukisi, en institution med 150 børn. God orden og fremvisning af LEGO legetøj, som de er meget glade for. Der er en god legeplads med meget få legeting til f. eks sandkasser. Har mange ønsker om kreativ legetøj og papir. Desuden ønsker om køkkenting, f.eks. gryder og køkkenmaskiner, idet børnene får tre måltider på institutionen.

Næste besøg var på Children og Youth Center, som er indrettet i nogle små værelser. Unge fra byen kom og kunne være kreative her, f.eks. syede pigerne tøj og ordnede hår. De kan bruge borde, stole, køkkenudstyr, garn og stof. I det hele taget alt, hvad der kan bruges, når unge kommer sammen i en klub.

Så besøgte vi Livani Hospital. De var meget glade for de senge og tæpper, som de havde fået. Ligesom kørestole og armstokke gjorde god gavn. De havde en ønskeseddel så lang med sygeplejeartikler og bl.a. flere senge og kørestole, arbejdstøj m.v.

Derefter besøg på lageret. Det er to gode garager i nærheden af rådhuset. Det meste var allerede fordelt, men resten var øremærket og blev opbevaret under gode forhold. Et kuriosum var nogle nye små beholdere, egentlig beregnet til skosværte, men der var blevet sendt nogle som udfyldningsmateriale. Disse æsker var de utrolig glade for til de ældre mænd, der kunne anvende dem til fiskemateriale (orm). De fisker utrolig meget i Daugava-floden.

Vi afsluttede med en samtale om forholdene og ønskerne sammen med borgmesteren og hans folk før vi ved 2030 tiden blev kørt ca. 30 km til Jekabpils for overnatning. Her mødtes vi med dr. IZ, chefoverlæge på hospitalet i Jekabpils og fik en drøftelse om deres forhold. Denne drøftelse fortsattes senere, nemlig lørdag formiddag.

Onsdag den 9. maj: Blev afhentet af bil fra Preili og kørt til rådhuset til samtale med socialforvaltningens personale. Der har

været problemer med toldvæsenet, men det løses ved overlægens samtale med myndighederne. De har været meget glade for at få cykler, soveposer, tæpper og undertøj. I det hele taget, er der stor glæde ved at besøge kommunerne, som i deres arbejder regner med den hjælp, som vi kan give dem.

Der var lagt et meget stort program for os med mange besøg. Første sted var sygehuset. Vi blev modtaget af næstkommanderende, dr. GD, som udtrykte sin glæde over senge og madrasser, som var kommet til hospitalet. Vi besøgte lageret og senere fandt vi sammen ud af, at reservelageret kunne formindskes. De havde behov for flere senge, kørestole og urinflasker.

Så besøgte vi et NGO center, som er nyindrettet. Et virkeligt godt sted, hvor forskellige foreninger kan holde til. Det var ikke helt færdigindrettet og de kunne også her bruge borde, stole, armstole, PC'er m.v.

Vi kørte til yderkanten af regionen, en mindre by, Galani, hvor borgmesteren forelagde et projekt, som de gerne ville have realiseret. En ældre villa, hvor der før havde været lægekonsultation og apotek, skal omdannes til plejehjem med ca. 10 beboere. Det er forholdsvis billigt at foretage de ændringer, som er strengt nødvendige, køkken- og toiletfaciliteter. Der er mere end 40 km til nærmeste plejehjem og de ældre vil helst blive i området. Kommunen havde søgt om EU støtte, men var blevet afvist uden nogen rigtig begrundelse. Vi fik udleveret en lang ønskeliste. De har intet, så alt vil være velkommen. Der blev så aftalt, at i hvert fald nogle senge og madrasser fra Preili hospital kunne overføres hertil.

Næste besøg var også i en mindre by i yderdistriktet, Sauna. Her var de meget glade for de leveringer af tæpper og tøj, som de havde fået. Især arbejdstøj er fortsat på ønskesedlen.

Så besøgte vi Balta Maja, et aktivitetshus, som har fået hjælp til istandsættelse af huset gennem Health International. De var ikke færdige endnu og manglede møbler. En afdeling for handicappede var også med i planerne og her er behovet for hjælp af inventar, aktivitetsmidler m.v. også stort.

Så var der indlagt besøg hos to familier, som havde fået hjælp i form af senge og tæpper. Begge landbofamilier med et par hektar jord. Ellers arbejdsløse. Den første familie var i gang med at sætte kartofler, men manglede drivkraft til at komme videre. De har jo i mange år været vant til, at få dikteret, hvad de skulle lave. Indtrykket var trøstesløs og uden angivelse for, hvordan de skulle komme videre.

Den anden familie var glade og initiativrige og havde insisteret på at takke de folk, som havde gjort det muligt for dem at modtage et par senge og tæpper. De er også landarbejdere uden arbejde og kun med meget lidt jord, som blev anvendt til dyrkning af familiens kartofler og løg og græsning af familiens to køer. Alt var nedslidt, men alligevel var der glæde og initiativ.

Middag med forvaltningens folk og derefter besøg på gymnasiet, hvor de har fået borde og stole og PC'er. De havde lavet nogle flotte sider hvor eleverne kunne tjekke sig ind og få oplysninger om forskellige fag - nødvendigt, fordi de ikke har råd til skolebøger. Ønsker stadig flere skolepulte og tavler.

Torsdag, den 10. maj: Daugavpils distrikt. Ved morgenmaden var der afsluttende drøftelse med chefoverlæge JA om forholdene. De er stadig meget afhængige af hjælp. Derefter blev vi afhentet af Daugavpils amt og kørt til Latvia Hotel i Daugavpils og mødtes her med repræsentanter for socialforvaltningen. Her blev der først drøftet de meget store toldproblemer, der har været med levering af sidste sending. Tolderne kom med flere forskellige krav både til afsender og modtager, men til sidst blev leveringen dog frigivet med undtagelse af hospitalsudstyr, senge, krykkestokke, hætter til brug ved operationer og tandlægeudstyr. Toldvæsenet forlanger besked om fabrikationssted og år, hvilket er meget vanskeligt at efterkomme. De stedlige toldere var meget imødekommende og mente, at det mest var for statistikkers skyld, at de skulle kræve beviser det det. Det blev aftalt, at vi skulle prøve på at skaffe disse ting til dem - det kan blive meget svært at skaffe beviser for tandlægeudstyret.

Vi besøgte Kalupe Children Care Center. Et børnehjem med 46 børn indtil 18 år, forældreløse børn, gadebørn og børn af alkoholiserede forældre. Et meget stort problem i landet. Der har også været behov for alt til driften af hjemmet, det være sig papir og farver, gryder og borde og stole for blot at nævne noget.

Også her i regionen var indlagt besøg hos private modtagere. Første sted var en bedstemor alene med 7 børn. Moderen var død. Her var tre senge til at sove i, men efter vor leverance havde hver fået en. Fattigt. Intet indbo udover sengene og et par stole. Næste besøg var hos en meget dårligt fungerende familie. De boede seks personer i to mørke rum, snavset og kun senge, ingen el, (lukket p.g.a. ubetalte elregninger). De havde fået tøjhjælp. Meget trøstesløst. Sidste besøg var hos en familie, der havde fået en cykel til børnene til brug til skole. Desuden havde de fået tøj. Arbejdsløs, men meget renlighed og orden prægede det meget nedslidte hjem.

Torsdag aften blev anvendt til et besøg hos Daugavpils's lutherske menighed, som havde fået tøj til socialcenteret. En lille glad menighed, der driver social arbejde samtidig med, at de lægger et stort arbejde i at forvandle deres kirke fra en ruin til en pæn kirke.

Fredag den 11. maj: Første besøg med socialforvaltningen var på Svente Secondary School. De havde fået senge, madrasser, tæpper, tapet og maling til indretning af afdeling for invalide. Meget dårlige sanitære installationer - stadig behov for alt, hvad der kan skaffes.

Næste besøg var på Rauda Special Bording School, som har fået del i mange leverancer, bl.a. skabe. Frokost og fremvisning af skolen. De gør meget for at børnene lærer at bruge deres hænder ved metal og træarbejder og fremstiller selv mange ting. De lærer også at begå sig og mange får arbejde, når de som 18-årige forlader skolen. Stort behov for yderligere materialer til aktivering af børnene, bl.a. bolde samt de mere banale ting, som f.eks. duge. Inden vi forlod skolen gav nogle børn underholdning i sang og dans ved fremragende lærere.

Så var der igen indlagt besøg hos private. Vi besøgte en familie med tre børn og to rum i huset - senge fyldte det meste. Ellers intet indbo. Havde bl.a. brug for skoletasker og havde fået militærtasker fra os. Næste sted var en bedstemor med fire børn. Meget simpelt, havde fået tapeter og maling, som ved venners hjælp kunne anvendes. Tredje besøg var hos en familie med tre børn, arbejdsløse. De ville meget gerne have besøg for at takke for et bord og tæpperester, som de havde fået.

Derefter kom vi til Ilukste hospital. Et lille hospital i farezonen, men befolkningen vil meget gerne beholde det, for der er langt - 40 km til Daugavpils og dårlige transport-forbindelser. Måske ændres hospitalet til opholdssted for mentalt syge mennesker. Hertil har vi leveret en rollator, som de var meget glade for, et redskab, som de ellers slet ikke kendte til. De har også fået kørestole og havde mange andre ønsker. De ligger i udkanten af Letland og er meget glemt. Vi er den eneste hjælpeorganisation, de har forbindelse med.

Igen et privat besøg hos en familie med fire børn, heraf et mentalt sygt. Forældrene er arbejdsløse. Barnet var blevet invalid efter en indsprøjtning for seks år siden. Nu har hun otte år og kunne ikke selv spise eller sidde. Tålte dårligt, at ligge på ryggen. Forældrene gik med hende på armen og man kunne ikke kommunikere med hende. Familien havde fået tæpper og en mindre gulvløber og var meget glade for det, men situationen var uhyre dårlig og gjorde et meget hårdt indtryk på os alle.

Et besøg hos en russisk ortodoks præst var næste punkt. Han og hans husholderske modtager hver weekend og i højtiderne ca. 10-15 børn fra internater. De giver dem ophold og noget at spise og underholdning. De har fået nogle soveposer, de kunne bruge på ture.

Så besøgte vi hans præstekollega fra den katolske kirke. Han boede i et par dårlige værelser, men gjorde et stort arbejde for byens børn. Han holdt ungdomsklub og tog på oplevelser i naturen med dem. Han var utrolig glad for de 15 soveposer, han havde fået.

Sidste møde denne dag var Ilukste menighed, der med sidste sending fik en kirkeklokke til deres nyopførte kirketårn. Det er nogle utrolig energiske og glade mennesker, der gør et godt arbejde for deres menighed. Senere vi et røde kors-center med nyindrettet ungdomsklub, som desværre måske må lukke, fordi de mangler penge til husleje og varme.

Aftenen tilbragt i samvær med disse herlige mennesker i et privat hjem i spartanske omgivelser. Overnatning i en børnehave, dog med voksne senge.

Lørdag den 12. maj: Afgang til Riga med chauffør fra Daugavpils til Jakabpils, hvor vi mødtes med Dr. IZ, som kørte os til Riga. Undervejs taltes om problemer i hospitalsarbejdet. Han har gennem årene fået store leverancer til arbejdet og han udtrykte sin store glæde over det han havde modtaget. Nu har han sidst fået undertøj, tæpper og soveposer. Han er en meget anerkendt læge og har udsyn og med ham kan man drøfte overordnede problemer. Han har stadig mange ønsker, så som wc'er og vi får en lang ønskeseddel fra ham.

Ankomst til Riga ca. kl. 1500 og derefter turistbesøg i byen.

Søndag den 13. maj: Hjemkomst kl. ca. 1800.

Efterskrift.

Hjemkommet fra rejsen sætter indtrykkene om den sociale nød, som hersker i denne meget tyndt befolkede del af Letland sig på nethinden. Der er ikke til at forstå, at mennesker, som vi mener "hører til os" kan have så svært ved at få dagligdagen til at fungere. Arbejdsløsheden er stor og i mange år har de været undertrykte og alt initiativ har været kvalt. Så meget mere forundres man over at den største del af menneskene har energi til at trække sig selv op for at få det bedre. Derfor er det vigtigt, at der er nogle, der vil hjælpe dem til at komme videre.